

سِمَارَةُ دَرْعَدَسَت ۱۴۰۱ هـ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

گزارش تطبیقی
(پژوهشکده مطالعات پایه)

آشنایی با نظام‌های قضایی در
حقوق تطبیقی:
کرواسی

مرکز مطبوعات و انتشارات قوه قضائیه

فهرست مطالب

چکیده

مقدمه

بخش اول - ساختار سازمانی قوه قضاییه در گرواسی

فصل اول - کلیات ۱

مبحث اول - استوارترین قضایی ۱

مبحث دوم - داد اخلاقی قضایی ۲

مبحث سوم - حمایت از حقوق محاکمه در مدت زمان معقول ۴

مبحث چهارم - حضور مدأت و منصفه در محاکم ۷

مبحث پنجم - عدم افشای اسرار محاکم ۹

فصل دوم - ساختار مدیریتی قوه قضاییه در گرواسی ۱۱

مبحث اول - وزیر دادگستری ۱۲

مبحث دوم - اختیارات وزارت دادگستری ۱۳

گفتار اول - ثبت اطلاعات قضایی ۱۳

گفتار دوم - نظارت بر کار دادگاهها ۱۴

گفتار سوم - تصویب آییننامه داخلی ۱۵

گفتار چهارم - تعیین نوع لباس، کارت شناسایی و تعداد قضات ۱۶

بخش دوم - ساختار قضایی قوه قضاییه در گرواسی

فصل اول - کلیات ۲۰

- مبحث اول - وظایف و اهداف دادگاه‌ها ۲۰
- مبحث دوم - نحوه ارجاع پرونده‌ها ۲۳
- مبحث سوم - همکاری دادگاه‌ها ۲۵
- مبحث چهارم - شرایط تأسیس دادگاه‌ها ۲۶
- مبحث پنجم - نظارت بر کار دادگاه‌ها ۲۸
- مبحث ششم - ساختار داخلی دادگاه‌ها ۲۹
- گفتار اول - مدیریت دادگاه ۲۹
- بند اول - رئیس دادگاه ۳۱
- بند دوم - سخنگوی دادگاه ۳۶
- بند سوم - داد کمک به شهود و بزه‌دیدگان ۳۷
- گفتار دوم - شعب قضایی ۳۷
- بند اول - سازمان شکل ۳۷
- بند دوم - وظایف و اختیارات ۳۸
- بند سوم - نحوه تشکیل جلسات ۴۰
- بند چهارم - شعبه پایش و مانع‌رویه قضایی ۴۱
- بند پنجم - واحد خدمات فناوری اطلاعات ۴۲
- گفتار سوم - شورای قضایی (شورای قضات) ۴۲
- بند اول - وظایف و اختیارات شورای قضایی ۴۳
- بند دوم - شرایط تشکیل ۴۱
- بند سوم - ترکیب اعضا ۴۴
- بند چهارم - فرآیند برگزاری انتخابات شورای قضایی ۴۷
- بند پنجم - نحوه برگزاری جلسات و اتخاذ تصمیمات ۵۱
- بند ششم - پایان عضویت در شورا ۵۲

۵۳	فصل دوم - انواع محاکم
۵۴	مبحث اول - محاکم عمومی
۵۴	گفتار اول - دادگاه‌های شهر
۵۵	گفتار دوم - دادگاه‌های بخش
۵۶	گفتار سوم - دیوان عالی کشور
۵۷	بند اول - تشکیلات
۵۸	بند دوم - رئیس دیوان
۵۹	بند سوم - بزرگ (معاون) دیوان
۶۱	بند چهارم - جمع دیوان عالی جمهوری کرواسی
۶۳	مبحث دوم - محاکم اختصاصی
۶۳	گفتار اول - دادگاه‌های خلاقی
۶۴	گفتار دوم - دادگاه‌های تجاری
۶۵	گفتار سوم - دادگاه‌های اداری
۶۶	گفتار چهارم - دادگاه عالی خلاقی
۶۷	گفتار پنجم - دادگاه عالی تجاری
۶۷	گفتار ششم - دادگاه عالی اداری

بخش سوم - مناصب و حرفه‌های حقوقی

۶۹	فصل اول - قضات
۶۹	مبحث اول - شرایط انتصاب و برکناری قضات
۷۳	مبحث دوم - حقوق و تکالیف قضایی
۷۳	گفتار اول - حقوق قضات
۷۳	بند اول - مصونیت قضات

- بند دوم- نحوه تعیین حقوق قضات ۷۴
- گفتار دوم- تعهدات قضات ۷۶
- بند اول- رعایت کرامت و شأن قوه قضاییه ۷۶
- بند دوم- عدم افشای اطلاعات ۷۶
- بند سوم- منع عضویت در احزاب سیاسی ۷۶
- بند چهارم- سوء استفاده نکردن از منصب قضا ۷۷
- بند پنجم- پیشرفت شغلی و شرکت در برنامه‌های آموزشی ۷۷
- بند ششم- ارائه گزارش در خصوص میزان دارایی خود ۷۸
- بند هفتم- مسئولیت برای خسارات ۸۰
- مبحث دوم- ارزیابی عملکرد قضایی ۸۱
- گفتار اول- معیارها شاخص‌های ارزشیابی قضات ۸۳
- گفتار دوم- مترسقات حاکم بر آیند ارزشیابی و نحوه تعیین ۸۳
- روش ارزشیابی ۸۵
- گفتار سوم- نتیجه ارزشیابی ۸۶
- گفتار چهارم- محتوای تصمیم ارزشیابی و نحوه ابلاغ آن ۸۶
- گفتار پنجم- اعتراض به نتیجه ارزشیابی ۸۷
- گفتار ششم- اثر نتیجه ارزشیابی بر تبدیل وضعیت قضات از ۸۷
- موقتی به دائم ۹۰
- مبحث چهارم- نقل و انتقالات و پایان وظیفه قضایی ۹۰
- فصل دوم- کارکنان و همکاران قضایی ۹۴
- مبحث اول- معاون دادگاه ۹۵
- مبحث دوم- مشاوران قضایی ۹۶
- مبحث سوم- کارشناسان تخصصی ۱۰۰

مبحث چهارم - کارآموزان قضایی	۱۰۰
مبحث پنجم - پلیس قضایی (حفاظت از اشخاص، دارایی‌ها و ساختمان‌های دادگاه)	۱۰۰
گفتار اول - وظایف و اختیارات پلیس قضایی	۱۰۲
گفتار دوم - شرایط استخدام	۱۰۳
گفتار سوم - مقررات خاص استخدامی	۱۰۴
مبحث ششم - مترجمین ثابت دادگاه	۱۰۵
مبحث هفتم - بهبود کارشناس ثابت	۱۰۷
مبحث هشتم - ایرادها و ثبات قضایی	۱۰۹
نتیجه‌گیری	۱۱۱
منابع و مآخذ	۱۱۵

حکیده

در مطالعه نظام قضایی کرواسی، عمده‌ترین مباحث پیرامون طرز کار دادگاه‌ها و مدیریت قوه قضاییه با تأکید بر قانون دادگاه‌های این کشور مورد بررسی قرار گرفته است. در این مطالعه، ساختار، صلاحیت و تقارن کلی دادگاه‌ها، سازمان داخلی آنها، سازمان و ساختار داخلی، یوان عالی جمهوری کرواسی، وظایف و اختیارات وزارت دادگستری، ارتباط با نظام قضایی، حقوق و تکالیف قضات، کارشناسان، و سایر افراد وابسته به نظام قضایی و همچنین مسائل مالی و بودجه‌ای نظام قضایی مورد توجه و تأکید بوده است. با این حال، روش و عناوین دیگری مانند مسائل مرتبط با استقلال قضایی و مصونیته قضات، ارزشیابی عملکرد قضات و فرآیندهای آن، نحوه انتخاب شورای قضایی، مسائل اداری و استخدامی قضات و طیف دیگری از مسائل مرتبط با نظام قضایی کرواسی نیز مورد مطالعه قرار گرفته است. از آنجا که کشور کرواسی از جمله کشورهای تازه استقلال یافته اروپای مرکزی محسوب شده و نظام قانون‌گذاری آن، تمایل به وضع مقررات تفصیلی دارد، مطالعه نظام قضایی آن بر اساس قوانین موضوعه می‌تواند دریچه‌ای تازه به کسب تجربه از نظام‌های قضایی جدید گشوده و زمینه را برای بومی‌سازی دستاوردهای سایر نظام‌های حقوقی در نظام حقوق داخلی فراهم نماید.

مقدمه

نوشتار حاضر نظام قضایی کرواسی را از منظر قانون دادگاه‌های این کشور به بحث می‌گذارد. در واقع، قانون دادگاه‌های کرواسی را می‌توان مهم‌ترین قانون در نظام قضایی کرواسی دانست که مهم‌ترین مسائل مربوط به دستگاه قضایی این کشور را تنظیم و تمشیت می‌کند.

نظام قضایی کرواسی، همان‌گونه که ملاحظه خواهد شد، به دو سطح مدیریتی تقسیم شده است. در یک سطح، مدیریت دادگاه‌ها قرار دارد و در سطح بالاتر، مدیریت کلان قضایی. در سطح دادگاه‌ها، اداره امور مربوط به دادگاه‌ها و قضات تا حد امکان به خود قضات و شوراهای قضایی منتخب آنان واگذار شده است که به صورت سلسله‌مراتبی از دادگاه‌های شهر تا دیوان عالی کشور (به عنوان عالی‌ترین مرجع قضایی جمهوری کرواسی) را در برمی‌گیرد. در سطح کلان‌ترین مدیریت عالی قضایی وجود دارد که در اختیار وزارت دادگستری قرار داده شده است. در عین حال، برای تضمین عملکرد مناسب دادگاه‌ها، در هر دو سطح شیوه‌های نظارتی پیش‌بینی شده است. بدین معنا که در سطح مدیریت داخلی دادگاه‌ها، از یک سو، دادگاه‌های عالی با حفظ استقلال قضایی، بر دادگاه‌های

تالی نظارت می‌کنند و از سوی دیگر، دیوان عالی کشور بر تمام دادگاه‌های کرواسی نظارت عالیه دارد و بر اساس ماده ۲۶ قانون دادگاه‌ها، می‌تواند برای هر کدام از دادگاه‌ها، بازرس یا ناظر تعیین کند.

با این حال، قانون‌گذار کرواسی به این حد از نظارت اکتفا نکرده و برای وزارت دادگستری، هم وظیفه نظارت بر نحوه مدیریت قضایی دادگاه‌ها و هم نظارت بر کار دادگاه‌ها را پیش‌بینی کرده است. اگر در کنار این وظایف نظارتی، سایر وظایف وزارت دادگستری در ارتباط با دستگاه قضایی را مانند تصویب آیین‌نامه‌های مورد نیاز دستگاه قضایی، تعیین تعداد قضات دادگاه‌ها، ثبت اطلاعات قضایی و ... در نظر بگیریم، نقش محوری و کلیدی وزارت دادگستری روشن‌تر خواهد شد. با این حال، سازوکارهای نظارتی به گونه‌ای پیش‌بینی شده است که استقلال قضایی قضات را خدشه‌دار نکند.